

Marek Jonczy – 27.6.2009

U vinného kmene

(Jan 15, 1-12)

I. Úvod

Náš exil se blíží pomalu ke svému konci. Dle aktuálních informací páteční kolaudace proběhla dobře a půjde-li vše jak má, tak bychom se na Londýnskou ulici měli vrátit již první srpnovou sobotu. Sám za sebe musím přiznat, že se už na náš návrat moc těším.

Díky přípravám Společenské centra jsem měl možnost několikrát v posledních dnech náš sbor navštívit a alespoň v představách nasávat atmosféru našeho návratu. Nejen, že jsme získali krásné nové prostory v přízemí a podzemí předního domu, ale také náš sbor samotný zaznamenal několik změn. Největší nepřehlédnutelnou změnou je zbrusu nové atrium, které zdobí nádherné malby tvůrce naší kazatelny pana Vorla. Umění je a vždy bylo subjektivní záležitost a proto jsem si vědom toho, že na každého mohou i tyto malby působit různě. Mě osobně se však líbí velmi a musím přiznat, že jsem se na ně vydržel dívat několik dlouhých minut.

Pod dojmy mých návštěv na Londýnské bych rád i vás dnes pozval na takovou malou ochutnávku našeho návratu. Záměrně jsem dnes zvolil velice známý text z Janova evangelia o vinném kmeni. Jde totiž i o jeden z motivů, který pan Vorel zaznamenal do stěn nového atria a který tak bude tvořit značnou dominantu našeho sboru. Obraz vinného kmene mě zaujal natolik, že jsem neodolal a po čase si opět otevřel tento text v Janově evangeliu v 15 kapitole a promýšlel jeho poselství.

A k vinnému kmeni bych teď rád pozval i vás.

II. Kontext příběhu

Jan zařazuje Ježíšovu promluvu o vinném kmeni do situace těsně po poslední večeři, kdy se učedníci společně s Ježíšem vypravují na Olivetskou horu. Je velmi pravděpodobné, že na této cestě mají i vinnou révu, která byla v této oblasti běžná a Ježíši se tak naskytl zcela praktická ilustrace.

Určitě mi dáte zapravdu, že Ježíš byl mistrem přirovnání a podobností. Pro svá sdělení používal příklady, kterými dokázal u svých současníků vzbudit dokonalý zájem. Zároveň jim pomáhal skrze tyto ilustrace pochopit praktický význam svých sdělení. V tomto případě užívá obrazu vinného kmene na kterém učedníkům ukazuje základní principy služby do které je povolává.

III. Proč symbolika vinného kmene? (dobový kontext)

Ježíš tento přírůbek nevolí vůbec náhodou. Je si dobře vědom významu symboliky vína a vinné révy v židovském prostředí. Židé vždy měli k této rostlině velmi osobitý vztah. V Palestině bylo a je vinařství považováno za jeden z hlavních způsobů obživy místních obyvatel. Dodnes v těchto zeměpisných šířkách platí, - co žid to vinař. Proto také, již od starozákonních dob víno a vinná réva zabírala přední místa v židovské symbolice. Ve starozákonních textech je velice často vinná réva spojována s Izraelem. V Bibli nacházíme celou řadu textů, kdy zejména proroci přirovnávají Izrael k vinnému kmeni, který Bůh pěstoval, ale který nepřinesl žádné ovoce. Izrael samotný navíc vinnou révu vždy pokládal přímo za Mesiášův strom.

Ježíši zde tedy opět velice důmyslně upoutává pozornost svých židovských přátel. Rozhodl se pro své sdělení použít symboliku vinného kmene, která byla v židovském prostředí nejen známá ale zároveň i velice důležitá. Pojďme se nyní na tuto ilustraci podívat více zblízka.

IV. Výklad textu

a) pravý vinný kmen

Ježíš na známou symboliku vinného kmene navazuje provokativním tvrzením, a sice, že on je teprve tím **pravým vinným kmenem**, jak čteme v prvním verši. Symboliku Izraele jako vinného

kmene tímto výrokem potvrzuje. Zároveň však vztažením pravosti na sebe ukazuje tu skutečnost, že Izrael jako národ v úloze nést ovoce tomuto světu zklamal. Je zde však nová šance on sám jediným pravý vinný kmen, který světu znovu ukázal Boha a jeho podstatu. Kmen, který ale tentokrát svůj úkol již do všech důsledků splnil.

Hloubka Ježíšova přírůbku ale není jen v pravosti. Každý vinař vám určitě potvrdí jak důležitý je pro růst hroznů právě vinný kmen. Obsahuje totiž životadárnou mízu, která dává vyrůstat ratolestem nesoucí ovoce. A právě toto Ježíš svým učeníkům ve své řeči zdůrazňuje. Nikoliv Izrael a jeho případná politická moc, ale já sám jsem teď ten, kdo přichází, aby se stal vaším základem, jistotou a také životadárnou mízou na kterou zůstanete napojeni

b) vinařova starostlivost

Určitě jste si také všimli jakou zásadní roli v Ježíšově přírůbku hraje samotný vinař, tedy Bůh – Otec, který o tento svůj strom pečuje s maximální starostlivostí. Nevím nakolik máte zkušenost s vinařením. Já vůbec, ale protože má manželka pochází z Jižní Moravy, tak jsem již několikrát pod pokličku vinařství mohl nahlédnout a z vyprávění zaslechnout, jakou péči musí vinař vynaložit, aby jeho víno přinášelo hrozny. Každý den musí vinař pečlivě obstarávat jednotlivé rostliny zvláště a pečlivě je čistit od všeho, co by zabraňovalo růstu hroznů.

Dočetl jsem se, že pro stříhání vína je potřeba mít 2-3 roční odborné školení. Nejedná se tedy o žádné stříhání, jak by se zachtělo ale o zcela odbornou záležitost. Vinař musí při odřezávání rozeznat takové ratolesti, které ovoce neunesou a ani je již neponesou. Tyto ratolesti jsou nepotřebné a taky nebezpečné, protože odčerpávají energii z kmene pro ostatní výhonky. Dále je zajímavé, že čistit je potřeba i výhonky, které své ovoce již nesou a to proto, aby nesli ještě lepší ovoce. Chce-li mít tedy vinař dobrou úrodu, pak je potřeba také vynaložit opravdu hodně péče.

Pomocí obrazu vinaře, tak Ježíš své učedníky v souvislosti se svým odchodem povzbuzuje. On jim říká: Nebojte se já sice možná fyzicky odejdu, ale je zde Otec, který o vás s laskavostí a trpělivostí bude dále pečovat a postará se o to, aby jste mohli pokračovat v práci, kterou jsme společně začali. V povzbuzování pokračuje i ve třetím verši: „*vy jste již čistí pro slovo které jsem k vám mluvil*“. Tedy nebojte se, vy jste zdravé ratolesti, které jsem již očistil svým slovem. Vy jste teď připraveni k tomu, aby jste mohli nést jenom to nejlepší ovoce.

c) ratolesti

Ale pozor! S povzbuzením zaznívá také jasné varování před důsledky, které nastávají při neúrodě.

Ratolest je sama o sobě neužitečná. Její význam je pouze v tom, když je napojená na kmen a přináší ovoce. Častokrát jakoby záleželo jenom na ni, zda chce být užitečná či nikoliv. Vinař takové parazitující ratolesti nepotřebuje. Je nucen je odštípnout a spálit, protože brání v rozvoji těm ostatním.

Učedníci si tím měli uvědomit, že dostali tu nejlepší péči k tomu, aby mohli být ratolestmi, které ponosou to nejvyšší ovoce. Stejnou výsadu jsme získali i my Ježíšovi následovníci „Kristovci“, jak si již po staletí říkáme v označení křesťané. Byli jsme očistěni k nesení těch nejlepších plodů.

Stejně jako ta ratolest si však můžeme položit otázku zda opravdu chceme nést ovoce. Zda chceme být živou nebo naopak mrtvou, neužitečnou ratolestí, která na kmeni pouze nějaký čas parazituje, než jí vinař odstraní.

d) ovoce

A pak je zde ještě ovoce. Nikde v našem oddíle se nedozvíme co toto ovoce konkrétně znamená. Častokrát si pro vysvětlení ovoce hledáme zkratku pouze v misijní činnosti, jejíž cílem je z získávat lidi pro Krista za každou cenu a to nejlépe s okamžitým výsledkem. Proto vymýšlíme celou

řadu „rychlo akcí“, kdy se snažíme rychle a hlavně v co největším počtu zmanipulovat co nejvíce lidi pro křesťanství.

Musíme si pak ale položit otázku. Měl-li Kristus na mysli tento záměr, proč by k němu používal průměr vinného kmene, kde růst ovoce vyžaduje nejen dlouhodobou péči, ale i samotný čas pro svůj růst? Když zasadíme strom musíme čekat několik let než vyroste a přinese první ovoce. Podobně je to i s vínem.

A pak taky, není snad hlavním smyslem ovoce, aby posloužilo druhým? Za tři roky svého aktivního působení Ježíš Kristus sloužil a naplňoval potřeby druhých a přitom nepokřtil ani jediného člověka. Přesto na jeho službě lidem vzrostlo o několik staletí později největší hnutí na světě.

Podíváme-li se i na jiná místa bible, pak zjišťujeme, že symbolika ovoce v sobě ukrývá daleko více pojmů, než jenom misii. Pavel přirovnává ovoce Božího ducha k lásce, radosti, pokoji, trpělivosti, laskavosti, dobrotě a věrnosti (Gal 5,22). Na jiných místech zase čteme, že ovocem může být také vše to, co nás vede ke změně našeho charakteru. Ovoce může být také chvála, která vychází z našich úst.

Všechny přirovnání mají jedno společné. V důsledku vždy mohou přinášet také užitek druhým.

e) zůstat v něm

Ještě bych ale rád vyzdvihnul jedno slovíčko, které nás provází celým textem. Zaznívá zde 11x a upozorňuje tak na svoji důležitost. Je to slůvko „zůstávat“, což je také symbol pro spojení. Někdy si toto napojení pleteme s pouhou příslušností k církvi (parazitování na církvi), ale to ještě není přesvědčující důkaz, že jsme opravdoví následovníci Krista. To může být jenom formalita, zvyk po předcích či úlitba rodné tradici někam patřit, kde jsou slušní a hodní lidé.

To co má Ježíš tímto kouzelným zaříkávadlem na mysli není nic jiného než osobní vtaž s ním. Pro učedníky i pro nás je to jasný signál, že veškerá snaha začíná a končí v něm samotném. Chceme-li být funkční ratolesti napojené na kmen, pak potřebujeme spojení ve vztahu.

Vztah, který je na jednu stranu přirozený, ale určitě není automatický. Jak jsme si již ukázali, musí se kultivovat. V sedmém verši nám Ježíš dává jeden z návodů takové kultivace „*zůstanou-li má slova ve vás*“. Jinak také řečeno: Jedna z možností komunikace a udržování vzájemného vztahu je mé slovo, které vás připraví a očistí pro službu do které jste byli povoláni.

VI. Závěr

Jsem velice rád, že jednou z hlavních dominant našeho nového sboru bude právě vinný kmen z dílny pana Vorla. Vidím v něm totiž hlubokou symboliku i pro naše budoucí společenství. Jsem přesvědčen o tom, že Ježíš Kristus nás do služby povolává stejně jako tehdy učedníky při cestě na Olivetskou horu. Jsem přesvědčen, že i od nás očekává, že budeme jeho následovníky, kteří chtějí být nositeli jeho myšlení i učení.

Na konci září chceme otevřít dveře Společenského centra a ještě více než doposavad toto povolání naplňovat. Chceme otevřít své dveře lidem kolem nás, kterým se budeme chtít stát tím pravým ovocem. V příběhu o vinném kmenu k tomu máme dokonalý návod postavený na samotném Ježíši Kristu.

Záměrně jsem dnes své kázání nazval: „U vinného kmene“. My se totiž začátkem srpna opravdu staneme společenstvím, které se na pražských Vínohradech bude scházet u vinného kmene zdobící naše atrium. Přál bych si, aby se tato symbolika pro nás stála i trošku zavazující. Abychom jí nejen plně pochopili, ale také naplnili a mohli se tak stát více společenstvím, které se nejen u vinného kmene schází, ale které je svým úzkým napojením jeho součástí. Jsem přesvědčen o tom, že budeme-li usilovat o naplnění potřeby být s naším Ježíšem Kristem propojeni, pak všechno další půjde již daleko snadněji.

AMEN